

landsk Navn, som jeg ikke kan huske — maaske den ærede Ordfører ved det —, men som betød: den, der løber omkring. Denne Grønlænder lærte altsaa at blive Typograf og behandle en Presse, og han oversatte fra Dansk og udgiver en Slags Avis, der er spredt omkring i Hundreder af Eksemplarer. Det vilde blive til stort Gavn, som den ærede Ordfører sagde, hvis man derved kunde bringe til Grønlændernes Kundskab, hvad der foretages herved ad Lovgivningens Vej af Interesse for dem selv. Det forbyr mig at høre, at det i det væsentlige skulde være forbudt at gengive den Slags Ting deroppe, at der er Censur. Jeg troede, han stod aldeles uafhængig. For Resten ved jeg ikke bestemt, om han lever endnu, men han har i alt Fald omtrent i 40 Aar virket i Grønland. Han var, som sagt, opdragen af Rink dertil, lige som Rink paa mange andre Maader har vist sin Interesse for at hæve Grønlænderne i kulturel Hensende og skabe Selvstyre blandt dem.

Jeg skal ikke komme nærmere ind paa disse Sager, de ere tilstrækkelig fremdragne af de forskellige Talere. Der er flere af de Herrer, som have vist, at de sidde inde med et betydeligt Kendskab til Forholdene deroppe og langt mere Kendskab, end jeg nu efter 40 Aars Forløb kan have Ret til at mene, at jeg er i Besiddelse af. Men der er dog et Par Punkter, som jeg vil henlede Opmærksomheden paa. Den ærede Ordfører sagde som Bevis paa, hvor fattige Grønlænderne deroppe vare, at de havde kun 10 Kr. eller saa aarlig for hver Mand at købe for. Det er maaske Bevis paa Fattigdom, men det kunde ogsaa være Bevis paa Velvære. De maa vel erindre, at den Gang Egede kom til Grønland, brugte de slet ingen Kroner til at købe Varer for, men de erhvervede selv alt, og det erhvervede de ude paa Havet. Det var det eneste Sted, hvor de kunde faa noget, og det eneste Sted, hvor de i Virkeligheden kunde finde Ernæring. De vare et Jægerfolk, og det var Sælerne, Hvaler og Fugle, som gav dem deres Indtægt, væsentlig Sæler. Det eneste, de havde Trang til at faa, var egentlig talt Jern til at fabrikere deres Pilespidser og Knive. Men naar de havde faaet det, kunde de bevare det i længere Tid, og havde de det ikke, hjalp de sig paa anden Maade. Sælen gav dem Kød samt Spæk til deres Lamper, hvorved de oplyste og opvarmede deres Hytter, og Sælen gav dem Skind, hvoraf de fabrikerede deres Klæder, og hvoraf de fabrikerede deres Baade.

Disse ere to Slags: Konebaaden og Kajakken, den, som den ærede Ordfører viste frem. Konebaaden bruges til Transporter om Sommeren for Familien, naar de skulle ud paa Fangstpladserne langs med Kysten. Den roes af Kvinder, fordi det er — saaledes var det i alt Fald tidligere — under en Mands Værdighed at sidde ved en Aare. En Mand maatte kun være Kajakroer og Fanger. Baadene skulde være lette og maatte ogsaa blive det, for Grønlænderne havde kun meget lidt tungt Materiale at fabrikere dem af, idet alt, hvad de havde af Tømmer, var Drivtømmer, som de fandt ved Kysten. Jeg taler om den Tid, da Egede kom derop. Hvor stor Retssikkerheden var imellem Grønlænderne selv, inden man greb ind, kan jeg anføre et Bevis paa. Drivtømmeret, som det jo var af stor Værdi for dem at faa fat i, da de ikke havde andet Træ, blev, naar en Grønlænder fandt et Stykke paa Kysten, slæbt i Land. Han lagde saa blot en Sten derpaa, eller maaske ridsede han et Mærke deri, og det kunde saa faa Lov til at ligge der i Aaringer, indtil han kom til Stedet igen og tog det med sig hjem, naar han havde Brug for det. For Resten tror jeg, at det til Dels endnu er Tilfældet deroppe, i det mindste var dette endnu Tilfældet, da jeg var deroppe.

Som sagt, Sælerne gav dem saa at sige alt til Føde, Klæder, Varme, Belysning og Baadebygning, og Edderfugle, Tejster og Maager gav dem Dun. Saa havde de ikke videre Begæringer. De havde Føde, Tran til Opvarmning og Belysning, de havde Drivtømmer, og de havde Skindet af Sælerne, og det var, hvad de behøvede. De voksne Mænd vare alle Fangere, og naar de havde været ude paa Fangst om Sommeren og kom hjem, herskede der en Slags kommunistiske Forhold, hvor al Fangsten egentlig talt tilhørte hele Bopladsen, hvor de hørte hjemme. De havde Forpligtelse til at sørge for de syge og gamle og svage. Og det gik udmærket. Hvad de ikke forbrugte straks, gemtes og blev nedgravet oppe i Fjældets Sne. Om Vinteren, naar de ikke kunde komme ud og fange, havde de frosne Sælhudekroppe, hvoraf de levede, og de levede i et forholdsvist Velvære.

Først da Handelen kom, begyndte der at indtræde Forandring. Da de begyndte at handle, gik de videre og lærte det hurtigt, og deraf kom der Fattigdom. De, som skulde underholde dem alle, Fangerne, solgte for meget af deres Sager til Handelen. De ophørte da at have Overflod af